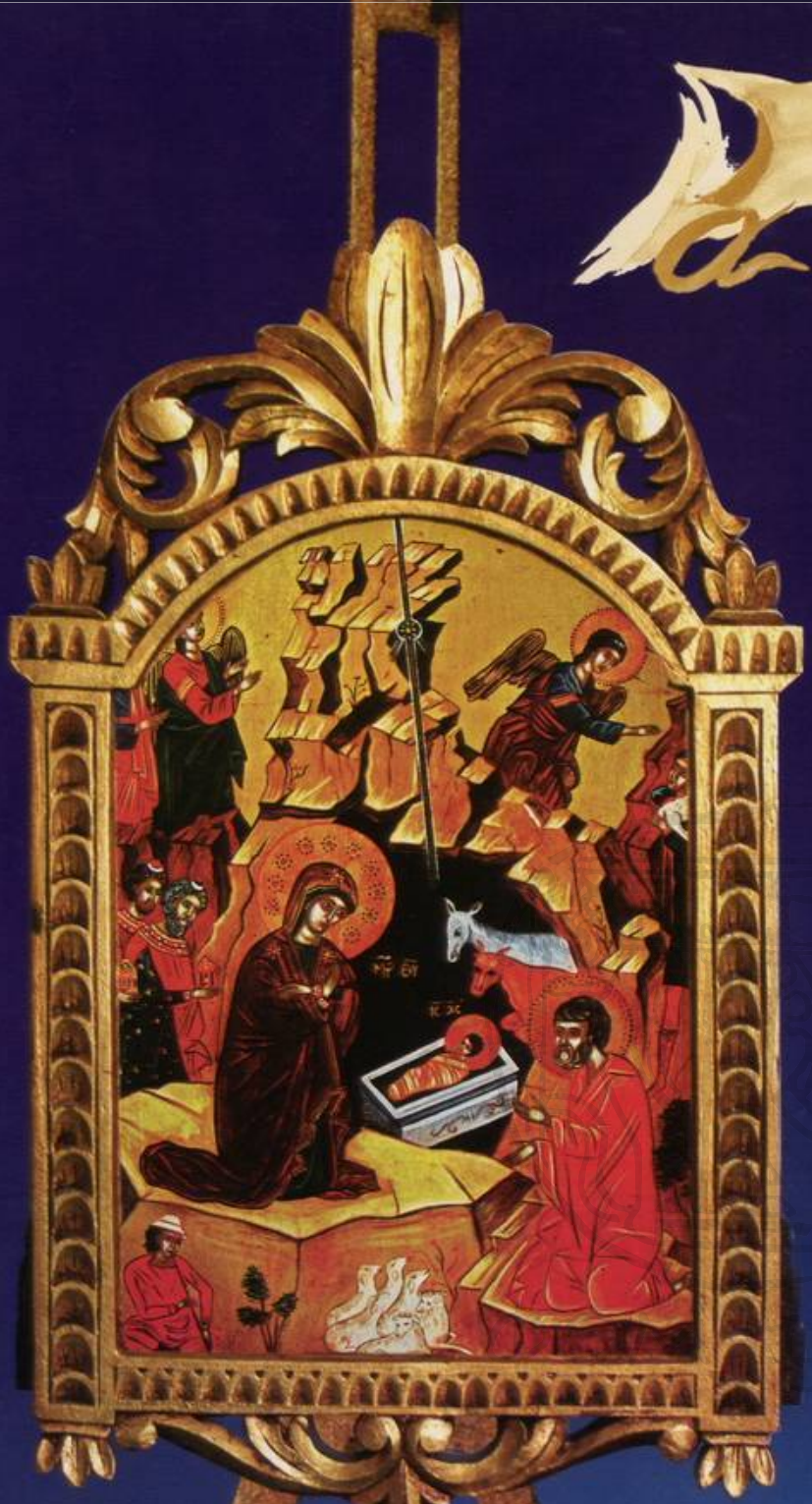
Ασέληνα

Κάθε δεύτερη Πανσέληνο

Ελένη Σάνδηλου

Ανιχνεύοντας σχήματα και χρώματα της αγιογραφίας

Μυτιληναίων Λόγος •
Τέχνες •
Πολιτισμός •

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΦΙΛΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ
"Ο ΘΕΟΦΙΛΟΣ"

Εκδότης - Διευθυντής
Περικλής Φ. Μαυρογιάννης

ἤνοικται πᾶσιν ἡ Ἐδέμ
Χριστός γεννᾶται
τήν πρίν πεσοῦσαν ἀναστήσων εἰκόνα!..

Απολυτίκιον προεόρτιον Ἦχος δ΄

21

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ '10

ΜΥΤΙΛΗΝΗ
Μοιράζεται Χάρισμα

Ο Ποιητής Μήτσος Ν. Τσιάμης
1919 - 2008

ΔΩΡΕΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟ
ΤΗΣ «ΛΕΣΒΙΑΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ» του ΦΟΜ

μας έστειλε ο φίλος, ιατρός κ. ΒΥΡΩΝ ΤΣΙΑΜΗΣ, εις μνήμην του αδελφού του, ποιητή, κριτικού, ΜΗΤΣΟΥ Ν. ΤΣΙΑΜΗ, πολλές σειρές εκλεκτών βιβλίων ποίησης, πεζογραφίας, δοκιμίων, μελετών κ.ά., από την προσωπική βιβλιοθήκη του λεσβολάτρη αείμνηστου αδελφού του, ξεχωριστού μας φίλου και συνεργάτη Μήτσου Τσιάμη.

Η παραπάνω δωρεά βιβλίων εντυπωσιακά εμπλουτίζει τη βιβλιοθήκη του ΦΟΜ.

Τον ευχαριστούμε ολόθερμα.

Για το Δ.Σ. του ΦΟΜ
Ο Πρόεδρος
Περ. Μαυρογιάννης

Η όποια προαιρετική σας συνδρομή για το

λεσβιακή

στους λογ/σμούς του ΦΟΜ
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡ. 415/296086-91
ATE BANK 355.010.23139.82

Παράκληση για την ενημέρωσή μας.

2 Δωρεά στη Βιβλιοθήκη του ΦΟΜ
Ευχαριστήριο του Δ.Σ.

3 Θεατρικά β΄
Ερασιτεχνικό Θέατρο Αιγαίου
του Περικλή ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ

4 "Το Άσυλο και ο Παράδεισος της Ψυχής".
Του Στράτου ΔΟΥΚΑΚΗ

6 "Ταξίδι στη Μυτιλήνη" -
Λάκης Παπαστάθης
Του Γιάννη ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ

8 "Η αγιογράφος Ελένη ΣΑΝΔΗΛΟΥ"
του Περικλή ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ

10 "Χριστούγεννα,
χωρίς Φώτη Κόντογλου δεν γίνεται"
Το διήγημά του "Χριστούγεννα στη Σπηλιά"
Επιμέλεια Αθανάσιου Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑ

12 "Σοφία Τατά" Η Μυτιληνιά Υφάντρα
των χρωμάτων της λεσβιακής χλωρίδας

13 Με το φακό του Μπάμπη ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗ
Μια βραβευμένη φωτογραφία

14 "Γιάννης ΔΕΛΗΣ", ένας κήρυκας
του πνεύματος και του αγώνα
Του Αριστείδη ΚΑΛΑΡΓΑΛΗ

διαβάστε σ' αυτό το τεύχος

Εξώφυλλο: "Η Γέννησις του Χριστού",
Έργο της Ελένης **Σάνδηλου**
Λογότυπο: της Μαρίας **Καλλιπολίτου**

Εσωτερικές Σελίδες:

Σκίτσα του Μ. Τσιάμη και
της Σοφίας Τατά
από τον **Μίλτη Παρασκευαΐδη** σ. 2, 12
Ακουαρέλλα του **Γ. Λολοσίδη** σ. 5
3 έργα της **Ελένης Σάνδηλου** σ. 8, 9
2 έργα του **Φώτη Κόντογλου** σ. 10, 11

Φωτογραφίες:
Π. Μαυρογιάννης * περιοδικό "Αυλαία",
Γ. Μπακογιαννόπουλος * Λ. Παπαστάθης,
Χ. Χατζηπαναγιώτης * Δ. Καταλειφός
Ε. Σάνδηλου * Βραβευμένη φωτό του
Μπ. Στυλιανίδη * Γιάννης Δελής

λεσβιακή

ΤΕΥΧΟΣ 21ο
21 Δεκεμβρίου 2010
Κυκλοφορεί δωρεάν
κάθε δεύτερη Πανσέληνο

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΦΙΛΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ
«Ο Θεόφιλος» (1977)
Θέατρο ΦΟΜ

Δ/νση: Ταχ. Θυρ. 68
811 00 ΜΥΤΙΛΗΝΗ
Τηλ. & Fax ΦΟΜ: (+30) 22510 43533
e-mail: phomyt@yahoo.gr
www.fom.org.gr

Εκδότης - Διευθυντής - Επιμελητής
ΠΕΡΙΚΛΗΣ Φ. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ,
Πρόεδρος ΦΟΜ
Κιν: 6977 92 29 79
Τηλ/Fax: 22510 20785

Σελιδοποίηση - Εκτύπωση
PROMOLINE Α.Ε.
Αγ. Ειρήνης 7 • 81100 Μυτιλήνη
Τηλ. & Fax: 22510 44054, 22510 41554
e-mail: promoline@les.forthnet.gr

Παρακαλούμε οι συνεργασίες - κείμενα
προς δημοσίευση να είναι σύντομα
και περιεκτικά ει δυνατόν
σε ηλεκτρονικό αρχείο στο e-mail:
urban-cult@ath.forthnet.gr

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση του
περιεχομένου του περιοδικού μόνο με
ονομαστική αναφορά του τίτλου του

ISSN: 1791-4272
Αριθμός Αδείας ΕΛ-ΤΑ 8217

ΘΕΑΤΡΙΚΑ Β'

Ο Περικλής Μαυρογιάννης

γράφει για το

Ερασιτεχνικό Θέατρο στο Αιγαίο

ΣΤΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ τεύχος (Νο 20) του «α σελάννα», επ' ευκαιρία της ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ των Ερασιτεχνικών Θιάσων του Αιγαίου, που φέτος έγινε στη Λέρο (30/9-10/10), σημειώσαμε ολίγες σκέψεις για το ερασιτεχνικό μας θέατρο στο Αιγαίο και τις "Συναντήσεις" του. Μια εντυπωσιακή, συλλογική, σοβαρή και υπεύθυνη δουλειά που ξεκίνησε σαν μια «ευχαριστιακή Σύναξη», το 1988, στη Μυτιλήνη, με την ενθάρρυνση, διοργάνωση, ηθική και υλική στήριξη του τότε Υπουργείου Αιγαίου. Έκτοτε και μέχρι σήμερα, και κάθε φθινόπωρο, σε κάποιο από τα νησιά του Αιγαίου, συναντιούνται οι Θεατρικοί Όμιλοι του Αρχιπελάγους μας, προκειμένου:

• Να παρουσιάσουν επί σκηνής τη θεατρική τους δουλειά, χωρίς "*βερμπαλιστικές*" προβολές ή άλλες βαρύγδουπες "*επαγγελματικές*" απαιτήσεις.

• Να καταθέσουν, οι ερασιτέχνες - ηθοποιοί, το περίσσευμα της παθιασμένης για το θέατρο αγάπης τους, μιας αγάπης χωρίς σκοπιμότητες και ιδιοτέλειες. Και το σπουδαιότερο·

• Να φέρουν στα αιγαιοπελαγίτικα, ακριτικά νησιά μας τη "*δροσάτη - φλόγα*» του Θεατρικού Λόγου και Πράξης, το πάθος και τα πάθη, τη "*μέσα - βαθειά ψυχή*" του ανθρώπινου "*προσώπου*" επί σκηνής, και ταξιδεύοντάς τα, πέρα και κάτω στη σιωπηλή πλατεία, να τα μοιράζονται, σαν αντίδωρο, με όλους εκείνους που έχουν το χάρισμα "*ν' ακούνε με τα μάτια και να βλέπουν με τ' αυτιά*"!..

Αυτό, είναι το ΘΕΑΤΡΟ, η ΨΥΧΗ μας μες στα άστρα, μεσ' στην ονειρική τη μουσική, τους στίχους του Χατζιδάκι, μες στη γαλήνια εκείνη του Μυράτ φωνή ν' αυτοσχεδιάζουμε:

«*Η παράσταση δεν είναι φώτα, δεν είναι σκηνικό*
είναι οι άνθρωποι, εσείς κι εγώ
είναι οι γυναίκες που μας ρωτούν
είναι τα παιδιά που μας κοιτούν
έτσι που εσείς, καθώς κι εγώ
αφήνουμε την ώρα να πηγαίνει μόνη της...

Η παράσταση δεν είναι φώτα, δεν είναι σκηνικό
είναι οι άνθρωποι, εσείς κι εγώ
είναι η αδιακρισία σας στη μοναξιά μας
είναι η αναπνοή σας στη σιωπή μας
τέλος είναι η αγάπη σας για μας...

Η παράσταση δεν είναι φώτα, δεν είναι σκηνικό
είναι οι άνθρωποι, εσείς κι εγώ...»

ΚΑΙ, ΟΛΟΙ ΕΜΕΙΣ σε ένα τέτοιο ανερμήνευτο όνειρο, εμείς οι εραστές των μυστικών του θεάτρου, εδώ και 23 χρόνια, οι "*αμετανόητοι*", ταξιδεύουμε στο λευκό και γαλάζιο των ήμερων νησιών του Αιγαίου μας, σπαταλώντας με ευφροσύνη τη δημιουργική επί σκηνής αγάπη μας, για σας και για μας...
Αυτό είναι το ΘΕΑΤΡΟ, πορεία αιχμηρή, μες σε αγκαλιές αγάπης, σε σιωπές κι ανασασμούς και θύμησες ατέλειωτες, φανταστικά δοσμένες...

ΘΥΜΗΣΕΣ σαν εκείνες στην Πάτμο το 1998, όπου άρχισε να συζητείται σοβαρά, στις "Συναντήσεις" των ερασιτεχνικών ΘΙΑΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ, η ιδέα ίδρυσης μιας ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ με μέλη της κυρίως όλες εκείνες τις Θεατρικές Ομάδες (Συλλόγους) που από το 1988, και για 12 συνέχεια χρόνια, συναντιόνταν στο ετήσιο "*θεσμοθετημένο*" ερασιτεχνικό Θεατρικό Φεστιβάλ - "*Συναντήσεις*", που με ξεχωριστή επιτυχία διοργάνωνε το Υπουργείο Αιγαίου, με τη στήριξη της Γενικής Γραμματείας Επιμόρφωσης Ενηλίκων και του εκάστοτε Δήμου, που φιλοξενούσε το Φεστιβάλ στην πόλη του.

Οι προκαταρκτικές εκείνες άτυπες συνεδριάσεις των ενδιαφερομένων θεατρικών συλλόγων, (Πάτμος, 1999, 12η Συνάντηση) κατέληξαν στην οριστική τους απόφαση να ιδρυθεί επιτέλους η Ομοσπονδία του Ερασιτεχνικού Θεάτρου Αιγαίου.

Στον υπογράφοντα ανέθεσαν, ως εμψυχωτή της όλης υπόθεσης, να ξεκινήσω όλες τις χρονοβόρες "*νομικές διαδικασίες*" της ίδρυσης της *Ομοσπουδίας*.

Έτσι, στις 2 Δεκεμβρίου 2000, στην Αθήνα, στην αίθουσα συνεδριάσεων του Υπουργείου Αιγαίου, συζητήσαμε και ψηφίσαμε κατ' άρθρο και στο σύνολο, ως ιδρυτική συνέλευση των ερασιτεχνικών θεατρικών ομάδων Αιγαίου, το **Καταστατικό** της Ομοσπονδίας, που αποτελείται από 37 άρθρα. Την ίδια εκείνη ημέρα εκλέχτηκε και 5μελής "*Προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή*" της Ο.Ε.Θ.Α., που συγκροτήθηκε από τους:

1) Περικλή Μαυρογιάννη, πρόεδρο του Φιλοτεχνικού Ομίλου Μυτιλήνης "Ο Θεόφιλος», ως πρόεδρο,

2) Στέλιο Μάρκου, πρόεδρο Θεατρικής Ομάδας Σάμου, ως αντιπρόεδρο,

3) Νικηφορούλα Γεραγάλα, πρόεδρο Θεατρικού Ομίλου Σύρου "Ο Σουρής", ως γενική γραμματέα,

4) Θεόδωρο Μανιώτη, πρόεδρο Θεατρικής Ομάδας Πάτμου, ως Ταμία και

5) Νίκη Ζύμαρη, μέλος του Συλλόγου Γυναικών Χίου, ως μέλος.

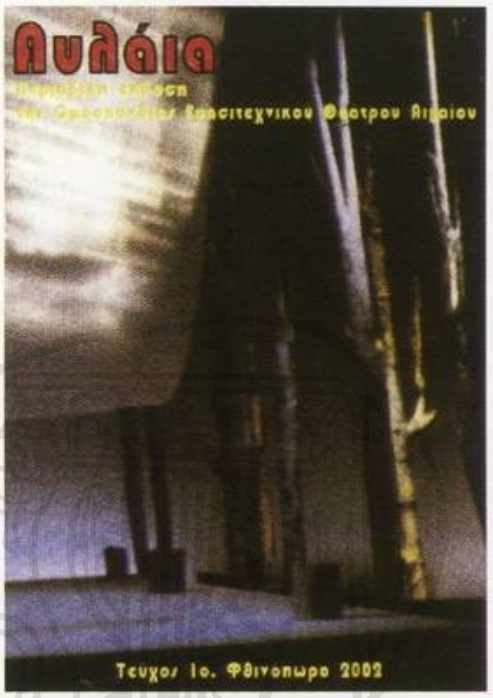
(Συνέχεια στη σελ. 4)

Θεατρικά β΄ Το Ερασιτεχνικό Θέατρο στο Αιγαίο

(Συνέχεια από σελ. 3)

Τέλος, το Καταστατικό οριστικά εγκρίθηκε από τα 22 ιδρυτικά μέλη - αντιπροσώπους συλλόγων-μελών της Ο.Ε.Θ.Α. στις 8 Οκτωβρίου 2001 στην Κω, επ' ευκαιρία της εκεί 14ης "Συνάντησης" Ερασιτεχνικών Θιάσων Αιγαίου, και τέθηκε σε εφαρμογή, μετά την εγγραφή του στο ειδικό βιβλίο Σωματείων του Πρωτοδικείου Μυτιλήνης, (αριθμός απόφασης 12/2002 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Μυτιλήνης, που καταχωρήθηκε στο οικείο βιβλίο αναγνωρισθέντων Σωματείων, με αύξοντα αριθμό Μητρώου 1013, και με ημερομηνία 25-1-2002).

Για την ιστορία σημειώνουμε περιληπτικά ότι, ως έδρα της Ο.Ε.Θ.Α. ορίστηκε ομόφωνα η Μυτιλήνη. Ως τακτικά μέλη μπορούν να γίνουν όλοι οι αναγνωρισμένοι πολιτιστικοί σύλλογοι, Ν.Π.Ι.Δ., μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που προάγουν το ερασιτεχνικό θέατρο και εδρεύουν στα νησιά του Αιγαίου Πελάγους. Αντεπιστέλλοντα μέλη της μπορούν να γίνουν οι πολιτιστικοί σύλλογοι που εδρεύουν στις περιφέρειες Θράκης, Κρήτης και Κύπρου.

Το περιοδικό της ΟΕΘΑ "ΑΥΛΑΙΑ"
Τεύχος 1 και μοναδικό, 2002

Οι σκοποί της ομοσπονδίας είναι πολιτιστικοί, ιδίως:

α) Ο συντονισμός και η υποβοήθηση της δράσης των πολιτιστικών συλλόγων που είναι μέλη της για να διατηρηθούν, καλλιεργηθούν και αναπτυχθούν οι σχέσεις, η συνεργασία και η αλληλεγγύη μεταξύ τους, με στόχο την περαιτέρω ενίσχυση και προβολή της πνευματικής και καλλιτεχνικής τους δημιουργίας, καθώς και την άμβλυνση των πολιτιστικών ανισοτήτων μεταξύ των νησιών του Αιγαίου.

β) Η μέσω της θεατρικής τέχνης προαγωγή της πνευματικής καλλιέργειας του λαού και η διαφύλαξη της ελληνικής πολιτιστικής ταυτότητας. Για το σκοπό αυτόν αναπτύσσει, προάγει και διαδίδει τη θεατρική τέχνη ως πολιτιστικό, παιδαγωγικό, μορφωτικό και ψυχαγωγικό παράγοντα της κοινωνικής ζωής των νησιών του Αιγαίου, ολόκληρης της χώρας και του εξωτερικού.

γ) Η προώθηση ενός αυτόνομου, αποκεντρωμένου, ελεύθερου, αδέσμευτου, κοινωνικά ενεργοποιημένου πολιτιστικού κινήματος, καθώς και η προάσπιση της ελεύθερης λειτουργίας των συλλόγων-μελών από αυθαίρετες παρεμβάσεις, απ' οπουδήποτε κι αν προέρχονται. (Λεπτομέρειες βλ. στο δημοσιευμένο πλήρες Καταστατικό).

Οι πρώτες αρχαιρεσίες της Ομοσπονδίας μας, για ανάδειξη Διοικητικού Συμβουλίου και Εξελεγκτικής Επιτροπής, έγιναν στις 26 Ιανουαρίου, του 2002, στην αίθουσα Συνεδριάσεων του Υπουργείου Αιγαίου, στην Αθήνα.

Στην Α' αυτή τακτική Γενική Συνέλευση, από τα 22 ιδρυτικά μέλη - συλλόγους της Ο.Ε.Θ.Α., ήσαν παρόντες και ψήφισαν 33 αντιπρόσωποι, εκπροσωπώντας νόμιμα τους 19 ταμειακώς εντάξει Συλλόγους - Μέλη της Ομοσπονδίας.

Οι αρχαιρεσίες έγιναν νομότυπα και χωρίς ενστάσεις. Ως Εφορευτική Επιτροπή των εκλογών, ορίστηκαν οι: α) Φιλίτσα Αλεξοπούλου, ως πρόεδρος (Θ. Ο. Σάμου), β) Αντώνης Χιώτης, ως μέλος (Θ. Ο. "Άστεγοι" Μυτιλήνης) και Ελένη Τσιγιάννη, ως μέλος (ΜΕΑΣ Λήμνου).

Από τις αρχαιρεσίες, αυτές εκλέχθηκε το **πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο της Ο.Ε.Θ.Α.**, που αυθημερόν συγκροτήθηκε εις Σώμα, ως ακολούθως:

1. Πρόεδρος: Περικλής Μαυρογιάννης (Φ.Ο.Μυτιλήνης)
2. Αντιπρόεδρος: Γιάννης Δεσύπρης (Θ. Ο. Σύρου "Σουρής" - Σύρος)
3. Γεν. Γραμματέας: Μαρία Βενέτη (Θ. Ο. Σάμου - Σάμος)
4. Ειδ. Γραμματέας: Δανάη Μαύρου (Θ. Ο. Νάξου "Ο Διόνυσος", Νάξος)
5. Ταμίας: Μαρία Φούτσου (Θ. Ο. Χίου - Χίος)
6. Έφορος Υλικού: Κωνσταντίνος Ματθαίου (Πατμιακή Σκηνή - Πάτμος)
7. Σύμβουλος: Λευτέρης Μενέγος (Θ. Ο. "Νάουσας" - Πάρος). Και, ως

Εξελεγκτική Επιτροπή της εκλέχθηκαν και συγκροτήθηκαν σε Σώμα οι:

1. Στέλιος Μάρκου (Θ. Ο. Σάμου)
2. Ιωάννης Βουτσίνος (Θ. Ο. Γαλησσά-Σύρου)
3. Χρήστος Μαλακός (Θ. Ο. "Άστεγοι" Μυτιλήνης).

Κλείνοντας το συνοπτικό αυτό σημείωμα για την ίδρυση της ΟΕΘΑ θα πρέπει να πούμε ότι η πορεία της Ομοσπονδίας παραμένει σταθερή στους σκοπούς και τους στόχους για μια δυναμική πολιτική του Ερασιτεχνικού Θεάτρου στον Αιγαιοπελαγίτικο χώρο.

Τα Διοικητικά Συμβούλιά της, μέσα στη 10ετία που μας πέρασε έκαναν έργο με προοπτικές, ελπιδοφόρες, για μια αναβάθμιση των θεατρικών μας πραγμάτων, και το σπουδαιότερο, την μεταξύ των μελών της, και όχι μόνο, ανάπτυξη των σχέσεων, της συνεργασίας και της αλληλεγγύης τους, με στόχο πάντα την ενίσχυση και προβολή της πλούσιας ερασιτεχνικής θετικής δημιουργίας στο Αιγαίο.

Περικλής ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ
Πρώην Πρόεδρος ΟΕΘΑ

ΤΟ ΑΣΥΛΟ ΚΑΙ Ο ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

του Στράτου ΔΟΥΚΑΚΗ

ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΣΕ ΠΟΛΛΟΥΣ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ, σαν κι εμένα, στα ξένα, ο γενέθλιος τόπος τους να βρίσκεται συνεχώς σε μυστική επαφή και συνεννόηση με την ψυχή τους. Η αγάπη γι' αυτό που άφησαν πίσω τους, η κρυφή, μα υπέρτατη επιθυμία κάποτε να γυρίσουν στην πατρίδα και φυσικά η έκδηλη νοσταλγία, είναι αυτά που κρατούν ζωντανό το όνειρο της επιστροφής. Βαθιά μέσα στην ψυχή τους, εκείνο το όνειρο της ακαθόριστης επιστροφής δεν τους αφήνει στην ησυχία τους, τους παιδεύει και τους τσιγκλάει το μυαλό. Όσα σπουδαία κι αν κατόρθωσαν εκεί στη δεύτερη πατρίδα, ποτέ δεν πίστεψαν πως θα μπορούσαν να ριζώσουν κιόλας. Κι ας τόλμησαν κάποια στιγμή να ξεστομίσουν: *«δεν θέλω να ξαναγυρίσω»*...

Νιώθουν σα να 'χουν εισβάλει λαθραία σ' εκείνους τους ξένους τόπους. Αισθάνονται σαν να πήγαν εκεί να ικανοποιήσουν την όποια ματαιοδοξία τους, να καλύψουν την όποια ανάγκη τους, να ξεπουλήσουν το παρόν και το μέλλον τους. Δεν συμβιβάζονται. Έχουν κρεμάσει και ατενίζουν απέναντι, στο νέο τους ορίζοντα, τα όνειρά τους... προσμένοντας να πραγματοποιηθούν. Και είναι η *«πατρίδα»* μαζί με τις *«ρίζες»* που εμφανίζονται βασανιστικά και διεκδικούν τη θέση τους στη ζωή τους.

Κι αλίμονο, όσο αισθάνεσαι προσωρινός σ' έναν τόπο, διαρκώς αιωρείσαι μεταξύ ονείρου και πραγματικότητας, εφικτού και επιθυμητού. Όσο βιώνεις έναν στερεότυπο τρόπο ζωής νοσταλγείς το άλλο. Ό,τι στερήθηκες, ό,τι λαχτάρησες, ό,τι πεθύμησες, ό,τι νοστάλγησες. Κι αυτή η νοσταλγία δεν αντέχεται. Είναι ένα μαρτύριο. Τότε έρχεται η στιγμή του εαυτού σου. Η στιγμή που θα πρέπει να αποφασίσεις για τα *«θέλω»* σου. Είναι το μέτρημα. Κάνεις αυτή τη ριμάδα προσθαφαίρεση των *«θέλω»* σου. Παίρνεις τις αποφάσεις σου, ξεριζώνεις μια ζωή κι ετοιμάζεσαι ν' αρχίζεις μιαν άλλη. Δύσκολη η επιλογή, μα είναι ολότελα δική σου.

Η επιστροφή στον τόπο όπου γεννήθηκες δεν είναι εύκολη. Ύστερα από τόσα χρόνια αγώνα στη ξενιτιά -κι αυτά τα χρόνια να βαραίνουν την πλάτη- γυρίζεις κι ακουμπάς στο χώμα του τόπου σου, στους δρόμους που περπάτησες. Αντικρίζεις τριγύρω σου, όλα αυτά τα γνώριμα, από παιδικές θύμησες και νεανικές λαχτάρες κι αμέσως σε πιάνει -και σε πανικοβάλει- μια γλυκιά ανατριχίλα. Η ανατριχίλα της επιστροφής. Έρχεσαι κατάφατσα με την απόφασή σου, κάτι σπάει μέσα σου, βαθιά στη συνείδησή σου. *Πού βρίσκομαι;* Ρωτάς. *Και πού βρισκόμουν;* Είναι ο εαυτός σου, που, ύστερα απ' το μέτρημα, περιμένει μια απάντηση. Την απάντηση που θα δώσει το *άσυλο* στην ψυχή σου...

Εν τω μεταξύ, ρίχνεις και κάτι ματιές προς τα πίσω, σκέπτεσαι όλους εκείνους που έμειναν κι έχουν δεθεί εκεί, για πολλούς λόγους... Εκεί, έκαναν οικογένειες, τα παιδιά τους μεγάλωσαν, σπούδασαν, έκαναν κι αυτά τη δική τους οικογένεια, δύσκολα να τα αποχωριστούν όλα αυτά. Θέλουν μα δεν μπορούν να σκεφτούν την επιστροφή. Η Ιθάκη τους, πλοίο που όλο και ξεμακραίνει. Που να το φτάσεις... Κάπου στράβωσαν τα όνειρα και οι ελπίδες. Κι έτσι αναγκάζονται -εκ των πραγμάτων- εκεί να φτιάξουν τον δικό τους *παράδεισο*. Ό,τι καλύτερο θα μπορούσαν να κάνουν. Φύτεψαν σ' όλες τις χαραμάδες της ζωής τους, της νοσταλγίας και της πίκρας τους τα πιο όμορφα λουλούδια, έφτιαξαν κι ένα μικρό άσπρο πεζούλι, κάθονται ευτυχισμένοι κι απολαμβάνουν την ομορφιά τους. Έτσι δε το έλεγε κι ο Καζαντζάκης; *«Έχεις τα πινέλα, έχεις και τα χρώματα... ζωγράφισε του παράδεισο και μπες μέσα...»*. Εκεί ανήκει πια η ζωή τους κι εκεί βρίσκεται ο δικός τους παράδεισος.

Μήθυμνα: Έργο Γ. Λολοσίδη

Ταξίδι στη Μυτιλήνη
Του Λάκη Παπαστάθη
"Η εκπλήρωση ενός χρέους"

Ομιλία - παρουσίαση στην παγκόσμια πρώτη προβολή της ταινίας «Ταξίδι στη Μυτιλήνη» του Λάκη Παπαστάθη, που έγινε στο Ελαιοτριβείο-Μουσείο «Βρανά», στον Παπάδο Λέσβου, το Σάββατο 4 Σεπτεμβρίου 2010

Γράφει ο ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ
Κριτικός Κινηματογράφου

Ο ΛΑΚΗΣ ΠΑΠΑΣΤΑΘΗΣ δεν είναι τυπικά Μυτιληνιός, αφού γεννήθηκε στο Βόλο. Είναι όμως ουσιαστικά Μυτιληνιός γιατί εδώ μεγάλωσε, γνώρισε τη ζωή, τον κόσμο, τον πολιτισμό και το λαϊκό πολιτισμό, τόσο ακμαίο σ' αυτό το αρχαίο και ήμερο νησί. Έναν πολιτισμό που λειτούργησε ουσιαστικά μέσα στο έργο του Παπαστάθη. Με τους ανθρώπους, με την ιστορία, με τους γόνιμους διαχρονικούς μύθους του ελληνισμού και με τις μορφές της τέχνης, παλεύει τόσα χρόνια ο σκηνοθέτης.

Στις πολυβραβευμένες ταινίες μυθοπλασίας, «*Τον καιρό των Ελλήνων*», τον «*Θεόφιλο*», «*Το μόνον της ζωής μου ταξίδιον*», αλλά και στα εκατοντάδες άξια ντοκιμαντέρ, που γύρισε, επόπτευσε ή παρήγαγε. Τώρα που μεγάλωσε κι ο Παπαστάθης, φαίνεται καθαρά η σταθερή διαδρομή του: Να χτίσει μια Κιβωτό της παράδοσης, της μνήμης, όχι ταριχευμένη, αλλά ζωντανή.

Ένα συνολικό έργο τέχνης, από χιλιάδες ψηφίδες του πνεύματος και της πραγματικότητας. Ένα νέο μύθο του πολιτισμού μας.

Συγχρόνως, όμως, αισθάνθηκε πως μέσα σ' αυτήν τη τεράστια προσπάθεια, δεν διαφαινόταν καθαρά το δικό του υποκείμενο, βιώματα, συναισθήματα, άνθρωποι που τον συγκίνησαν.

Κι έτσι έγραψε ένα τόμο ωραίων διηγημάτων «*Η νυχτερίδα πέταξε*» και στη συνέχεια έφτιαξε την ταινία που θα δείτε απόψε.

«*Ταξίδι, πού αλλού; Στη Μυτιλήνη*». Στον τόπο και στους ανθρώπους του νησιού που αγάπησε. Εκπληρώνει λοιπόν ένα βαθύ χρέος στον εαυτό του και στις μορφές που επηρέασαν τη ζωή του.

Βέβαια, αυτό το «Ταξίδι» δεν είναι αυτοβιογραφία. Είναι μια ελεύθερη φαντασία από πραγματικότητα και επινόηση. Και είναι, επίσης, ένα φιλμ με τολμηρή, πρωτότυπη μορφή, που απαιτεί κι από μας, τους θεατές, να το προσεγγίσουμε με ευαισθησία και αγάπη. Τότε μόνο θα ξεδιπλώσει μπροστά στα μάτια μας, αλλά και μέσα στο βαθύτερο συναισθηματικό μας τοπίο, ένα ολόκληρο σύμπαν. Που ξεκινάει από το μακρινό χθες, από το βλέμμα του παιδιού, για να δεθεί με το σήμερα, με τα τραύματα, τις πικρίες και την ίσως κερδισμένη ωριμότητα.

Στο κέντρο μια τραγική οικογένεια. Πατέρας λαϊκός φωτογράφος, που παλεύει απελπισμένα να φτιάξει ένα μέλλον για το αγόρι του. μητέρα όμορφη αλλά και βαθιά ψυχικά διαταραγμένη, γιαγιά, θείοι, θείες, ξαδέλφια, ανίψια, φίλοι. Στο απόλυτο κέντρο ο αφηγητής, το αλλοτινό παιδί, που επιστρέφει στη Μυτιλήνη.

Δεν τον βλέπουμε ποτέ, με μια ελάχιστη εξαίρεση. Είναι το μάτι της κινηματογραφικής μηχανής, που μαζί μας παρατηρεί και ανακαλύπτει. Και πάλι με διπλή ματιά. Αυτά που κινηματογραφεί ο ίδιος με βίντεο, έγχρωμο, αναγνωρίσιμο από την κόκκινη βούλα της εγγραφής πάνω δεξιά. Και αυτά που βλέπουν τα μάτια του, σε ασπρόμαυρο φιλμ. Και τα δύο αυτά είδη των

Ο σκηνοθέτης Λάκης Παπαστάθης

εικόνων αναμειγνύονται συνεχώς με τις εικόνες του παρελθόντος, μνήμες και όνειρα πάλι σε έγχρωμο φιλμ. Ένα εξαιρετικά ευαίσθητο πηγαινέλα, στη συνείδηση και στην καρδιά του ήρωα, του αόρατου κινηματογραφιστή, ένας αέναος, σύνθετος συνειρμός που μας τυλίγει σφιχτά. Μας καλεί να κοινωνήσουμε μ' ένα κόσμο χαμένο, αλλά και ξανακερδισμένο μέσα από την τέχνη.

Αυτό είναι το *ταξίδι στη Μυτιλήνη*, το εσωτερικό ταξίδι του Παπαστάθη, του ώριμου καλλιτέχνη, στις εμπειρίες μιας ζωής. Κέρδη και απώλειες, όνειρα και αποκαϊδια, νιάτα και γεράματα, τραγικοί και ήρεμοι θάνατοι.

Ο πανδαμάτωρ χρόνος, αλλά και ο παράδεισος της φύσης, των ανθρώπων και της αγάπης πάνω σ' αυτή τη γη. •

«Ταξίδι στη Μυτιλήνη»

Σενάριο - Σκηνοθεσία: Λάκης Παπαστάθης, **Παραγωγή:** ΕΚΚ, ΕΡΤ, NOVA, Λ. Παπαστάθης
Παίζουν: Χρήστος Χατζηπαναγιώτης, Μαρία Ζορμπά, Δημήτρης Καταλειφός, Λουκία Μιχαλοπούλου, Νικόλας Παπαγιάννης, Θόδωρος Κατσαδράμης, Χρήστος Στέργιογλου, Υβόννη Μαλτέζου, Μυρτώ Παράσχη, Θάνος Γραμμένος, Νέλη Καρρά, Φωκίων Σπύρογλου, Μπάμπης Αλατζάς, Δημήτρης Καραμπέτσης
Έκτακτη συμμετοχή: Μίρκα Παπακωνσταντίνου, Ελένη Γερασιμίδου, Σμοράγδα Σμυρναίου
Διεύθυνση φωτογραφίας: Γιώργος Αργυροηλιόπουλος, **Σκηνικά - Κοστούμια:** Γιώργος Γεωργίου
Μοντάζ: Ιωάννα Σπηλιοπούλου, **Μουσική:** Γιώργος Παπαδάκης, **Ήχος:** Αντώνης Σαμαράς
Μιξάζ: Κώστας Φυλακτίτης, **Εκτέλεση παραγωγής:** Protasis Production, Νίκος Νικολέτος

Ελένη Σάνδηλου

Ανιχνεύοντας

"Εμένα το μεράκι μου - γράφει ο Φώτης Κόντογλου - είναι να κάνω μια ζωγραφιά απλή καλοδουλεμένη που να φραίνεται όποιος τη βλέπει.
Ό,τι μ' αρέσει (...) το 'στορίζω με την τέχνη μου, πολλή είτε λίγη, δίχως να κάνω μηδέ φιλοσοφία μηδέ τίποτα. Γιατί, το μεγαλύτερο κέρδος στον άνθρωπο, είναι το να φχαριστιέται με απλά και όμορφα πράματα..."

(Ο Αστρολάβος, Αθήναι 1975, σ. 13)

Η ζωγράφος **Ελένη Σάνδηλου**, γεννήθηκε στο Σκόπελο της Λέσβου το 1955. Είναι παντρεμένη με τον καθηγητή Κώστα Σάνδηλο και έχουν δυο παιδιά. Πήρε τα πρώτα μαθήματα ζωγραφικής και σχεδίου στη Σχολή Βελουδάκη, στην Αθήνα και κατόπιν ασχολήθηκε με παστέλ κοντά στον κρητικό ζωγράφο Μπότη Θαλασσινό.

Το 1980 επέστρεψε στη Μυτιλήνη όπου παρακολούθησε τις σχολές του Φ.Ο.Μ. με δάσκαλο το λέσβιο ζωγράφο Ιάκωβο Μουτζουρέλλη. Τα τελευταία 15 χρόνια ασχολείται με την αγιογραφία, αφού μαθήτευσε κοντά στο λέσβιο αγιογράφο Δημήτρη Κομνηνό.

Έλαβε μέρος σε πολλές ομαδικές εκθέσεις ζωγραφικής κι έκανε μια ατομική έκθεση αγιογραφίας.

σχήματα και χρώματα της αγιογραφίας

Γράφει ο Περικλής ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ

«ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑ», δηλαδή η τεχνοτροπική εκτέλεση μιας βυζαντινής εικόνας δεν είναι εύκολη υπόθεση. Ο αγιογράφος δεν αρκεί να είναι απλώς , ένας καλός ζωγράφος, ένας ταλαντούχος, δεξιοτέχνης του φωτός και των χρωμάτων. Πάνω απ' όλα χρειάζεται να έχει στη «μέσα ψυχή» του ένθερμη πίστη στο Θεό, και βαθύτατη ταπεινοσύνη. Σαρκικός ζωγράφος, είναι αδύνατο να απεικονίσει «πρόσωπα» και «υποθέσεις» του πνευματικού, θρησκευτικού κόσμου. Η «νηστεία» και η «προσευχή», η «φωτιά που δροσίζει», το όλο παράδοξο και το υπέρ λόγον «μυστήριο» της σωτηρίας του ανθρώπου είναι οι αιχμηρές εκείνες ψυχοπνευματικές δυνάμεις που τελικά οδηγούν «χαρισματικά» το χέρι του αγιογράφου να ζωγραφίσει το «κατ' εικόνα» και «καθ' ομοίωσιν» του Ιερού και Αγίου, ένα εικόνισμα, που εις τό «πρότυπον» διαβαίνει...

Σήμερα, υπάρχουν πολλοί καλλιτέχνες που απασχολούνται παράλληλα με την «κοσμική» ζωγραφική τους και με τη βυζαντινή εικόνα. Άλλοι «καλοπροαίρετα», άλλοι «επαγγελματικά» και άλλοι «φιλολογικά!»..

Στην περίπτωση της ΕΛΕΝΗΣ ΣΑΝΔΗΛΟΥ, θα μπορούσαμε να πούμε, ότι η «φορητή εικόνα» που φτιάχνει μπορεί να έχει την όποια βυζαντινή τεχνοτροπία, με όλες τις γνωστές παραδοσιακές καθιερωμένες τεχνικές μεθόδους, αλλά πάνω απ' όλα, το και σπουδαιότερο, εκείνο που μας κομίζει είναι η ξεχωριστή «λειτουργικότητά» της, το χάρισμα της «κατάνυξης», στη γαλήνη του βλέμματος, και στο στοχασμό, στο άγγισμα του «μυστηρίου» από τα γήϊνα στα ουράνια...

Τα παραπάνω δεν είναι υπερβολές για την τέχνη της Ελένης Σάνδηλου, που ποτέ της δεν βγήκε να μας δηλώσει: «αγιογράφος», και πολύ περισσότερο «ζωγράφος». Την θυμάμαι, όταν το 1980, παρακολουθούσε μαθήματα στη Σχολή Ζωγραφικής του ΦΟΜ, με δάσκαλο τότε τον συντοπίτη μας ζωγράφο Ιάκωβο Μουτζουρέλλη, την θυμάμαι, με πόση απλότητα και παιδική αθωότητα χάραζε το σκίτσο, ανακάτευε τα χρώματα, χαιρόταν την ομορφιά τού μέσα κι' έξω «παράδεισου», πάνω στον καμβά και στα τελάρα των «ανοιχτών παραθυριών» της ψυχής της...

Έκτοτε, πέρασαν 30 χρόνια, και η ευγενική, η χαμηλών τόνων Ελένη, με τις τόσες ευαίσθητες, καλλιτεχνικές της ανησυχίες, αργά και σταθερά, δυνάμωσε διάχυτα και το φρόνημα και τις δεξιοτεχνίες της, γι' αυτό που λέμε «ζωγραφική» του πέρα – βαθιά αχειροποίητου κόσμου...

ΦΟΜ 1977

Χριστούγεννα χωρίς Φώτη

Παραμένει νομίζω αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι τα Χριστούγεννα των ηρώων δύο μεγάλων λογοτεχνών μας του Σκιαθίτη Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη και του Αϊβαλιώτη Φώτη Κόντογλου είναι η αφορμή για να καταδειχθεί η απαράμιλλη αφηγηματική τεχνική τους, η οποία εμπνεόμενη από την ορθόδοξη χριστιανική παράδοση συνεχίζει να μας θυμίζει πως τα Χριστούγεννα είναι γιορτή της αγάπης, της απλότητας και της καλοσύνης. Και των δύο τα χριστουγεννιάτικα διηγήματα διέπονται από την προσήλωση στις αξίες της ορθόδοξης πίστης και διαμορφώνουν ένα πλαίσιο όπου απλοί και φτωχοί άνθρωποι προσφέρουν την αγάπη και την καλοσύνη απλόχερα, κερδίζοντας τη αγάπη του Θεού.

Ιδού το παρακάτω κείμενο: Χριστούγεννα στη σπηλιά γραμμένο από τον Φ. Κόντογλου πως μπορεί να γαληνέψει την ψυχή μας.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ καὶ χιονιᾶς πάντα πᾶνε μαζί. Μὰ ἐκείνη τὴ χρονιὰ οἱ καιροὶ ἤτανε φουρτουνιασμένοι παρὰ φύση. Χιόνι δὲν ἔρριχνε. Μοναχὰ ποὺ ἡ ἀτμόσφαιρα ἤτανε θυμωμένη, καὶ φυσούσανε σκληροὶ βοριάδες μὲ χιονόνερο καὶ μ' ἀστραπές. Καμμιὰ βδομάδα ὁ καιρὸς καλωσύνεψε καὶ φυσοῦσε μία τραμουντάνα ποὺ ἀρμενιζότανε. Μὰ τὴν παραμονὴ τὰ κατσούφιασε. Τὴν παραμονὴ ἀπὸ τὸ πρωῒ ὁ οὐρανὸς ἤτανε μαῦρος σὰν μολύβι, κ' ἔπιασε κ' ἔρριχνε βελονιαστὸ χιονόνερο.

Αυτοπροσωπογραφία
Φώτης Κόντογλου

Σὲ μία τοποθεσία ποὺ τὴ λέγανε Σκρόφα, βρισκότανε ἕνα μαντρὶ μὲ γιδοπρόβατα, ἀπάνω σὲ μιὰ πλαγιὰ τοῦ βουνοῦ ποὺ κοίταζε κατὰ τὸ πέλαγο· τὸ μέρος αὐτὸ ἤτανε ἄγριο κ' ἔρημο, γεμάτο ἀγριόπρινα, σκίνους καὶ κουμαριές, ποὺ ἤτανε κατακόκκινες ἀπὸ τὰ κούμαρα. τὸ μαντρὶ ἤτανε τριγυρισμένο μὲ ξεροτρόχαλο [=ξερολιθιά].

Οἱ τσομπάνηδες καθόντανε μέσα σὲ μιὰ σπηλιὰ ποὺ βρισκότανε-παραμέσα καὶ πιὸ ψηλὰ ἀπὸ τὴ μάντρα καὶ ποὺ κοίταζε κατὰ τὴ νοτιά. Μεγάλη σπηλιά, μὲ τρία - τέσσερα χωρίσματα, κι ἀψηλὴ ὡς τρία μπόγια. Τὰ ζωντανὰ σταλιάζανε κάτω ἀπὸ τὶς χαμηλὲς σάγιες, ποὺ ἔσκυβες γιὰ νὰ μπεῖς μέσα. Σωροὶ ἀπὸ κοπριὰ στεκόντανε ἐδῶ κ' ἐκεῖ, καὶ βγάζανε μία σπιρτόζα μυρουδιά. Χάμω, τὸ χῶμα ἤτανε σκουπισμένο καὶ καθαρό, γιατὶ οἱ τσομπάνηδες ἤτανε μερακλῆδες, καὶ βάζανε τὰ παιδιὰ καὶ σκουπίζανε ταχτικὰ μὲ κάτι σκοῦπες κανωμένες ἀπὸ ἀστοιβιές.

Ἀρχιτσέλιγκας ἤτανε ὁ Γιάννης ὁ Μπαρμπάκος, ἕνας ἄνθρωπος μισάγριος, γεννημένος ἀνάμεσα στὰ γίδια καὶ στὰ πρόβατα. Ἤτανε μαῦρος, μαλλιαρός, μὲ γένεια μαῦρα κόρακας, σγουρὰ καὶ σφιχτὰ σὰν τοῦ κριαριοῦ. Φοροῦσε σαλβάρια κοντὰ ὡς τὸ γόνατο, σελάχι στὴ μέση του, ζουνάρι πλατύ, βαριὰ τζεσμέδια στὰ ποδάρια του· τὸ κεφάλι του τὸ εἶχε τυλιγμένο μ' ἕνα μεγάλο μαντίλι σὰν σαρίκι, κ' οἱ μαρχαμάδες [= τὰ κρόσια] κρεμόντανε στὸ πρόσωπό του. Ἀρχαῖος ἄνθρωπος!

Εἶχε δυὸ παραγυιούς, τὸν Ἀλέξη καὶ τὸν Δυσσέα, δυὸ παλληκαρόπουλα ὡς εἴκοσι χρονῶν. Εἶχε καὶ τρία παιδιά, ποὺ τοὺς βοηθούσανε στ' ἄρμεγμα καὶ κοιτάζανε τὸ μαντρὶ νά 'ναι καθαρό. Αὐτὲς οἱ ἕξι ψυχὲς ἐζούσανε σὲ κεῖνο τὸ μέρος, κρυφὰ ἀπὸ τὸν Θεό. Ἀνάρια βλέπανε ἄνθρωπο.

Ἡ σπηλιὰ ἤτανε καπνισμένη κι ὁ βράχος εἶχε μαυρίσει ὡς ἀπάνω ἀπὸ τὴν καπνιὰ ποὺ ἔβγαινε ἀπὸ τὸ στόμα τῆς σπηλιᾶς. Ἐκεῖ μέσα εἴχανε τὰ γιατάκια τους, σὰν μεντέρια, στρωμένα μὲ προβιές. Στοὺς τοίχους τῆς σπηλιᾶς εἴχανε μπήξει παλούκια μέσα στὶς σκισμάδες τοῦ βράχου, καὶ κρεμόντανε καρδάρες, τυροβόλια, μαγιές, τουφέκια καὶ μαχαίρια, λὲς κ' ἤτανε λημέρι τῶν ληστῶν. Ἀπ' ἔξω φυλάγανε οἱ σκύλοι, ὅλοι ἄγριοι σὰν λύκοι.

Ἡ ἀκροθαλασσιὰ βρισκότανε ὡς ἕνα τσιγάρο ἀπόσταση ἀπὸ τὴ μάντρα. Ἤτανε ἔρημη, κι ἄλλο δὲν ἀκουγότανε ἐκεῖ πέρα παρὰ μοναχὰ ὁ ἀγκομαχητὸς τοῦ πελάγου, μέρα - νύχτα. Μὲ τὸν βοριὰ ἀπάγκιαζε, καὶ καμμιὰ φορᾶ πόδιζε κανένα καΐκι. Ἀλλιῶς δὲν ἔβλεπες βάρκα πουθενά. Ἀπὸ τὸ μαντρὶ ἀγνάντευε κανένας τὸ πέλαγο ἀνάμεσα στὰ δέντρα, καὶ τὸ μάτι ξεχώριζε καθαρὰ τὰ βουνὰ τῆς Μυτιλήνης.

Τὴν παραμονὴ τὰ Χριστούγεννα, εἴπαμε πὼς ὁ καιρὸς χάλασε, κι ἄρχισε νὰ πέφτει χιονόνερο. Οἱ τσομπάνηδες εἴχανε μαζευτεῖ στὴ σπηλιὰ κι ἀνάψανε μία μεγάλη φωτιὰ καὶ κουβεντιάζανε. Τὰ παιδιὰ εἴχανε σφάξει δυὸ ἀρνιὰ καὶ τὰ γδέρνανε. Ὁ Ἀλέξης ἔβαλε ἀπάνω σ' ἕνα ράφι μυτζῆθρες καὶ τυρὶ ἀνάλατο μέσα στὰ τυροβόλια, ἀγίζι καὶ γιαούρτι. Ὁ Δυσσέας εἶχε μία παλιὰ Σύνοψη, κ' ἐπειδὴ γνώριζε λίγο ἀπὸ ψαλτικὰ κ' ἤξερε καὶ πέντε γράμματα,

Κόντογλου δεν γίνεται!

Επιμέλεια ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

διάβαζε τὶς Κυριακάδες κι ὅποτε ἤτανε γιορτὴ κανένα τροπάρι καὶ λιγοστὰ ἀπὸ τὸν Ἑξάψαλμο. Ἐκείνη τὴν ὥρα φυλλομετροῦσε τὴ Σύνοψη, γιὰ νὰ δεῖ τί γράμματα ἤτανε νὰ πεῖ.

Θά 'τανε ὥρα σπερινοῦ. Κείνη τὴν ὥρα ἀκούσανε κάτι τουφεκιές. Καταλάβανε πὼς θά 'τανε τίποτα κυνηγοί· τὸ ἕνα παιδί, ποὺ εἶχε πάγει νὰ φέρει ξύλα μὲ τὸν γάϊδαρο, εἶπε πὼς τὸ πρωὶ εἶχε ἀκούσει τουφεκιὲς κατὰ τὴν ἀπὸ μέσα θάλασσα, κατὰ τὴν Ἁγιὰ-Παρασκευή. Οἱ σκύλοι πιάσανε καὶ γαβγίζανε ὅλοι μαζὶ καὶ πεταχτήκανε ὄξω ἀπὸ τὴ μάντρα.

Στη Σπηλιά. Ἔργο Φ. Κόντογλου

Σὲ λίγο φανερωθήκανε ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὴ σπηλιὰ δυὸ ἄνθρωποι μὲ τουφέκια, καὶ φωνάζανε τοὺς τσομπάνηδες νὰ μαζέψουνε τὰ σκυλιά, ποὺ χυμήξανε ἀπάνω τους. Ὁ Σκούρης ἄφησε τοὺς ἀνθρώπους κι ἄρπαξε ἕνα ἀπὸ τὰ ζαγάρια πού 'χανε οἱ κυνηγοὶ καὶ τὸ ξετίναζε νὰ τὸ πνίξει. Ὁ κυνηγὸς ἔρριξε ἀπάνου του, καὶ τὰ σκάγια τὸν πόνεσανε καὶ γύρισε πίσω, μαζὶ μὲ τ' ἄλλα μαντρόσκυλα, ποὺ πηγαίνανε πισώδρομα ὅσο κατεβαίνανε οἱ κυνηγοί. Τέλος πάντων, ἐβγῆκε ὁ Μπαρμπάκος μὲ τοὺς ἄλλους καὶ πιάσανε τὸν Σκούρη καὶ τὸν δέσανε, διώξανε καὶ τ' ἄλλα σκυλιά.

«Ὥρα καλή, βρὲ παιδιά!» φώναξε ὁ Παναγὴς ὁ Καρδαμίτσας, ζωσμένος μὲ τὰ φυσεγκλίκια, μὲ τὸ ταγάρι γεμάτο πουλιά.

Ὁ ἄλλος, ποὺ ἤτανε μαζί του, ἤτανε ὁ γυιός του ὁ Δημητρός.

«Πολλὰ τὰ ἔτη!» ἀποκριθήκανε ὁ Μπαρμπάκος κ' ἡ συντροφιά του. «Καλῶς ὁρίσατε!»

Τοὺς πήγανε στὴ σπηλιά.

«Μωρέ, τ' εἶν' ἐδῶ; Παλάτι! Παλάτι μὲ βασιλοπούλες!» εἶπε ὁ μπάρμπα-Παναγής, δείχνοντας τὶς μυτζῆθρες ποὺ ἀχνίζανε.

Τοὺς βάλανε νὰ καθήσουνε, τοὺς κάνανε καφέ. Οἱ κυνηγοὶ εἴχανε κονιάκι. Κεραστήκανε.

«Βρὲ ἀδερφέ», ἔλεγε ὁ μπάρμπα-Παναγής, «ποιὸς νὰ τό 'λεγε, χρονιάρα μέρα, πὼς θὰ κάνουμε Χριστούγεννα στὸ σπήλαιο ποὺ ἐγεννήθη ὁ Χριστός! Ἐχτὲς περάσαμε στὴν Ἁγιὰ-Παρασκευή, νὰ κυνηγήσουμε λίγο. Ἔ, δικός μας εἶναι ὁ ἡγούμενος, κοιμηθήκαμε στὸ μοναστήρι, καὶ σήμερα τὴν αὐγὴ βγήκαμε στὸ κυνήγι. Βλέποντας πὼς φουρτούνιασε ὁ καιρός, εἴπαμε πὼς δὲ θὰ μπορέσουμε νὰ περάσουμε τὸ μπουγάζι μὲ τὴ σαπιόβαρκα τοῦ μπάρμπα-Μανώλη τοῦ Βασιλέ. Κ' ἐπειδὴ ξέραμε ἀπ' ἄλλη φορὰ τὸ μαντρί, καὶ μὲ τὸ κυνήγι πέσαμε σὲ τοῦτα τὰ σύνορα, εἴπαμε νὰ 'ρθουμε στ' ἀρχοντικό σας... Μωρέ, τί σκύλο ἔχετε; Αὐτὸ εἶναι θηρίο, ἀσλάνι καὶ καπλάνι!

Μπρέ, μπρέ, μπρέ! τὸ ζαγάρι τὸ πετσόκοψε! Γιὰ κοίταξε τί χάλια τό 'κανε!»

Καὶ γύρισε σὲ μία γωνιὰ τῆς σπηλιᾶς, ποὺ κλαμούριζε τὸ σκυλὶ κ' ἔτρεμε σὰν θερμιασμένο.

«Ἔλα δῶ, Φλόξ! Φλόξ!»

Μὰ ἡ Φλὸξ ἀπὸ τὴν τρομάρα της τρύπωνε πιὸ βαθιά.

Ἅμα ἤπιανε δυὸ-τρία κονιάκια, ὁ μπάρμπα-Παναγὴς ἄρχισε νὰ μασᾶ τὰ μουστάκια του, καὶ στὸ τέλος ἔπιασε νὰ τραγουδᾶ:

Καλὴν ἑσπέραν, ἄρχοντες, ἂν εἶναι ὁρισμός σας,
Χριστοῦ τὴν θείαν γέννησιν νὰ πῶ στ' ἀρχοντικό σας.

Ὕστερα ὁ Δυσσέας ἔψαλε τὸ «Χριστὸς γεννᾶται, δοξάσατε».

Ἐκείνη τὴν ὥρα ἀκούσανε πάλι τὰ σκυλιὰ νὰ γαβγίζουνε. Στείλανε τὰ παιδιὰ νὰ δοῦνε τί εἶναι. Ὁ ἀγέρας εἶχε μπουρινιάσει κ' ἔριχνε παγωμένο νερό. Κρύο τάντανο!

Σὲ λίγο πάψανε τὰ σκυλιά, καὶ γυρίσανε πίσω τὰ παιδιά. Ἀπὸ πίσω τοὺς μπήκανε στὴ σπηλιὰ τρεῖς ἄντρες, ποὺ φαινόντανε πὼς ἤτανε θαλασσινοί, καὶ δυὸ καλόγεροι, βρεμένοι ὅλοι καὶ ξυλιασμένοι ἀπ' τὸ κρύο. Τοὺς καλωσορίσανε, τοὺς βάλανε καὶ καθήσανε.

Μόλις πῆγε κοντὰ στὴ φωτιὰ ὁ πρῶτος, ὁ καπετάνιος, τὸν γνώρισε ὁ Μπαρμπάκος κ' ἔβγαλε μία χαρούμενη φωνή. Ἦτανε ὁ καπετάν-Κωσταντὴς ὁ Μπιλικτσῆς, ποὺ ταξίδευε στὴν Πόλη. Εἶχε περάσει κι ἄλλη φορὰ ἀπὸ τὴ Σκρόφα, κ' εἴχανε δέσει φιλία μὲ τὸν Μπαρμπάκο, ποὺ δὲν ἤξερε τί περιποίηση νὰ τοὺς κάνει· οἱ ἄλλοι δυὸ ἤτανε γεμιτζῆδες κι αὐτοί, ἄνθρωποι τοῦ καϊκιοῦ του.

Ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς καλόγερους, ἕνας σωματώθης μὲ μαῦρα γένεια, ὁμορφάνθρωπος, ἤτανε ὁ πάτερ-Σίλβεστρος Κουκουτός, καλογερόπαπας. Ὁ ἄλλος ἤτανε λιγνός, μὲ λίγες ἀνάριες τρίχες στὸ πηγούνι, σὰν τὸν Ἅγιο Γιάννη τὸν Καλυβίτη. Τὸν λέγανε Ἀρσένιο Σγουρή.

(Συνέχεια στη σελ. 15)

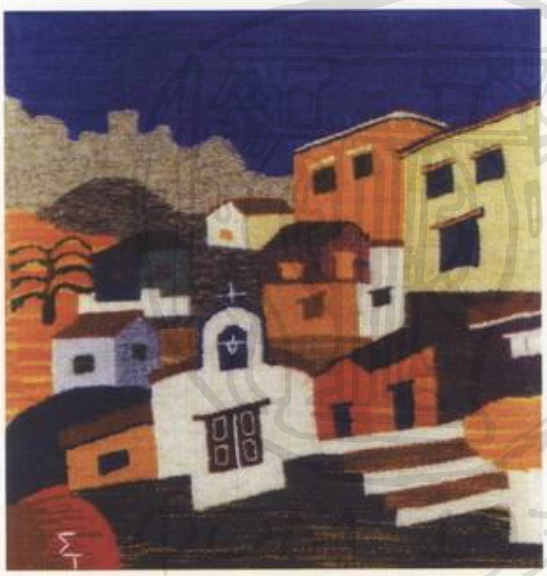
ΣΟΦΙΑ ΤΑΤΑ 1938 - 2010

«Έφυγε» η Μυτιληνιά υφάντρα των χρωμάτων της λεσβιακής χλωρίδας

Η Σοφία Τατά, η καλλιτέχνις των ταπισερί και η τελευταία γνώστης των φυτοβαφών στην Ελλάδα έφυγε για πάντα από κοντά μας σε ηλικία 73 χρόνων. Δυστυχώς δεν μπόρεσε να ολοκληρώσει το Λεύκωμα- Εγχειρίδιο στο οποίο ανέλυε μέσα όλα τα φυτικά χρώματα από τα φυτά της ελληνικής χλωρίδας και το οποίο, όπως η ίδια μας είπε πρόσφατα, ότι ήτανε ένα στάδιο πριν την ολοκλήρωση του. Πίσω της αφήνει μια δεμένη οικογένεια με ανθρώπους που την αγάπησαν βαθιά, τα μοναδικά έργα ταπισερί που απεικονίζουν τόσο τη Λέσβο όσο και άλλα τοπία της Ελλάδας, αλλά και μνήμες ενός γλυκού ανθρώπου που ποτέ δεν είχε, παρά ένα καλό λόγο για τους γύρω της.
Παρακάτω δημοσιεύουμε συνέντευξή της στην εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, Απρίλιος 2005.

Ταπισερί "Μήθυμνα"

Ταπισερί "Ύδρα"

Και στην Αμερική τα δημιουργήματα της υφάντρας Σοφίας Τατά

Μια σειρά από κιβώτια με φυτά αναστάτωσε πέρυσι τους Αμερικανούς τελωνειακούς. *«Καλέ, δεν είναι ναρκωτικά»*, τους εξήγησε η κάτοχός τους. Και για να το αποδείξει, γέμισε τους πάγκους τους γεράνια, κατιφέδες, κίτρινες μαργαρίτες και φύλλα πορτοκαλιάς, λεμονιάς και συκιάς. Συσκευασμένη η χλωρίδα του Αιγαίου ταξίδεψε μέχρι το Πόρτλαντ και τα πανεπιστήμια του Μέιν και του Ορονο, μαζί με τα υπόλοιπα μπαγκάζια της Σοφίας Τατά, μιας από τις ελάχιστες πια υφάντρες που βάφουν με φυσική τεχνική τα νήματα τους.

Ήταν οι ίδιοι οι Αμερικανοί φοιτητές στις σχολές Καλών Τεχνών των δύο πανεπιστημίων που ζήτησαν να γνωρίσουν από κοντά την Ελληνίδα υφάντρα κι εκείνη να τους διδάξει σε σειρά εργαστηρίων τη μαγεία του φυσικού χρώματος: ποια φυτά δίνουν τι, πώς συλλέγονται, τι επεξεργασία απαιτείται για να δώσουν το χρώμα τους. Κι όλα αυτά όχι θεωρητικά: αίθουσες των πανεπιστημίων διαμορφώθηκαν ειδικά με κατσαρόλες και πετρογκάζ κι έναν αργαλειό «Made in USA», *«ολόιδιο με του δικό μου. Τους είχα στείλει φωτογραφία και οδηγίες και του κατασκεύασαν εν όψει της επίσκεψής μου εκεί»*.

Πώς βρέθηκε η Ελληνίδα υφάντρα στην Αμερική; Καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο του Μέιν, η *Μέρι Συελ* είχε κάνει πριν από 6-7 χρόνια ένα ντοκιμαντέρ για τις τέχνες που χάνονται. Η έρευνά της

την οδήγησε και στη Μυτιλήνη, όπου η κ. Τατά περνά τον μισό της χρόνο παρασκευάζοντας τα χρώματα και τα νήματα με τα οποία αργότερα υφαίνει.

Το ντοκιμαντέρ προβλήθηκε αργότερα στους Αμερικανούς φοιτητές που, από όλες τις τέχνες που χάνονται, επέλεξαν τις φυτοβαφές και την υφαντική και ζήτησαν να γνωρίσουν από κοντά τη Σοφία Τατά. Ενταγμένη σε ένα πρόγραμμα πολιτιστικών ανταλλαγών η επίσκεψή της συνδυάστηκε και με την αδελφοποίηση της Μυτιλήνης και του Πόρτλαντ, ενώ τα έξοδα της αποστολής ανέλαβαν εξ ημισείας τα αμερικανικά πανεπιστήμια και το ελληνικό υπουργείο Αιγαίου.

Στα εργαστήρια μίλησε στους φοιτητές αναλυτικά για τα *«βαφικά»* φυτά του Αιγαίου (που είναι 300 από τα 7.500 της ελληνικής χλωρίδας κι ανάμεσά τους παραδόξως δεν συμπεριλαμβάνεται π.χ. η κατακόκκινη παπαρούνα). Τους είπε, πώς τα συγκεντρώνει η ίδια την άνοιξη όταν πηγαίνει στη Μυτιλήνη, τη Χίο, την Ικαρία και τη Λήμνο. Τους έδειξε, πώς από τα φύλλα της ινδικής λουλακιάς μπορεί κάποιος να πάρει 60 διαφορετικές αποχρώσεις του μπλε, και από την κίτρινη μαργαρίτα 30 αποχρώσεις του κίτρινου. Τους έδωσε, συνταγές και ποσότητες, τους είπε, πόση ευγένεια και προσοχή χρειάζεται η διαδικασία, τους εξήγησε πως ποτέ *«ένα φυτό δεν δίνει ολόιδιο χρώμα»*.

Ενθουσιάστηκαν οι φοιτητές και *«κυρίως τα αγόρια. Δεν είναι περίεργο;»*. Φεύγοντας η Σοφία Τατά, πήρε μαζί της τις διευθύνσεις τους, υποσχέσεις ότι θα την επισκεφτούν, και μια ολοκαίνουργια «παλέτα» για την ίδια: *τα χρώματα των φυτών στο Πόρτλαντ, ευτελώς διαφορετικά από τα ελληνικά, είναι πηγή έμπνευσης για την υφάντρα, που προτού μάθει του αργαλειό, έμαθε πρώτα από όλα να παρατηρεί τη φύση.*

Πηγή: Εφ. ΠΟΛΙΤΙΚΑ, Μυτ. 19.12.2010

Με το φακό του Μπάμπη Στυλιανίδη

Μια βραβευμένη φωτογραφία στο διαγωνισμό «Authenticity» της Εταιρείας EPSON

Ο **ΜΠΑΜΠΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ**, Αντιπρόεδρος στη Φωτογραφική Εταιρεία Μυτιλήνης (ΦΕΜ) συμμετείχε στον πανελλήνιο διαγωνισμό φωτογραφίας «Authenticity» που διοργανώθηκε από την εταιρεία EPSON, exceed your vision (Αθήνα, 30/9/2010), σε συνεργασία με το περιοδικό **«Φωτογράφος»** και την εφημερίδα **«Καθημερινή»**, και επιλέχθηκε – βραβεύτηκε ανάμεσα στις 12 καλύτερες φωτογραφίες του διαγωνισμού, που αποτύπωσαν με τον καλύτερο τρόπο την **αυθεντικότητα** και την **ζωντάνια** της πόλης.

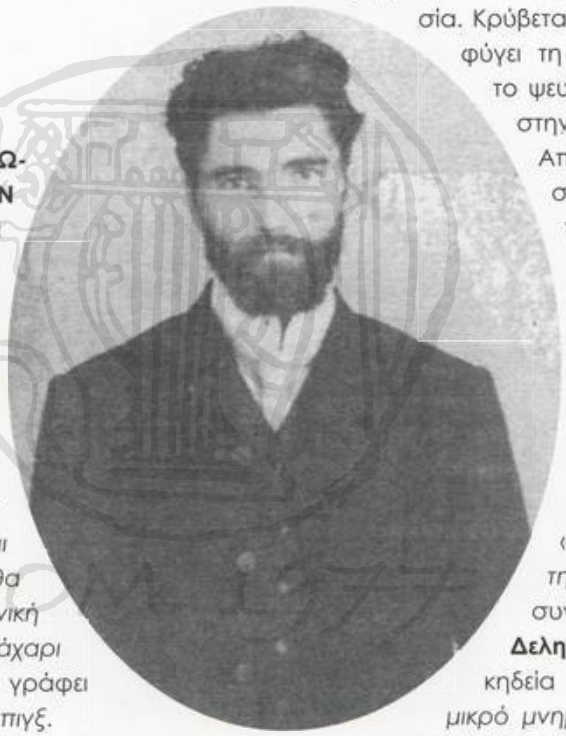
Η βραβευμένη αυτή φωτογραφία του Μπάμπη Στυλιανίδη συμπεριλήφθηκε και τυπώθηκε και στο μεγάλο «Ημερολόγιο 2011», της EPSON.

Η τελετή βράβευσης των νικητών του διαγωνισμού έγινε στις 30.11.2010 με παράλληλη Έκθεση Φωτογραφίας, εκείνων που συμμετείχαν στο διαγωνισμό, στο Μουσείο Herakleidon, Experience in Visual Arts (Θησείο-Αθήνα).

Γιάννης Δελής (1878 – 1910)

Ένας κήρυκας του πνεύματος και του αγώνα

Του Αριστείδη ΚΑΛΑΡΓΑΛΗ

ΕΚΑΤΟ ΧΡΟΝΙΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΘΗΚΑΝ ΦΕΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΔΕΛΗ. Ενός πρώιμου άνθους της Λεσβιακής Άνοιξης, του Δημοτικισμού και του αγώνα της ελευθέρωσης της Λέσβου. Η κηδεία του ήταν «*Τιμητικωτάτη διά την πόλιν, την κοινωνίαν μας και διά την μαθητιώσαν νεολαίαν*», και «*Απεδείχθη κατ' αυτήν ότι δεν είναι μόνον ο χρυσός και ο πλούτος, όστις τιμάται ενταύθα αλλά και η αξία και η επιστημονική μόρφωσις και το ευγενές αλλ' άχαρι στάδιον του μορφωτού έθνους*», γράφει στις 25 Μαρτίου η εφημερίδα *Σάλπιγξ*.

Το Χρέος οδηγούσε τον Γ. Δελή από την εφηβεία του. Όταν αναλαμβάνει το βάρος της επιβίωσης, της μητέρας του και του αδερφού του Αριστείδη. Εργάζεται, σπουδάζει Θεολογία με υστέρηση, αλλά και οικονομική υποστήριξη της Κοινότητας Μυτιλήνης. Διδάσκει, από φοιτητής, στο Γυμνάσιο Μυτιλήνης, όπου γίνεται κήρυκας νέων ιδεών. Είναι φωτιστής παιδείας, γλώσσας και ψυχής. Δεν αρκείται στο σχολείο. Τις Κυριακές και τις γιορτές πηγαίνει στα χωριά, όπου μιλώντας τη γλώσσα του λαού κάνει διαλέξεις με θέματα κοινωνιολογικά, θρησκευτικά, της καθημερινότητας με εκλαϊκευμένη παρουσίαση. Ο λόγος του συγκινούσε τον απλό, αγράμματο λαό, γιατί μιλούσε τη γλώσσα του και αληθινά. Ως μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του αθλητικού σωματείου «Άτλας», γυρίζει μαζί με τους αθλητές και τους φιλάθλους όπου γίνονται αγώνες και μιλά για εθνική αφύπνιση, για ξεσηκωμό. Η εφημ. *Αμάλθεια* της Σμύρνης (23.10.1908) γράφει, σε ανταπόκρισή της, για τη διάλεξή του κατά την επίσκεψη του Σωματείου στο Πλωμάρι: «*Διά παραινέσεως, και προτροπών ενεθουσίασε το φιλόπατρι πλήρωμα και το εκίνησεν εις θερμάς εκδηλώσεις*».

Οι τουρκικές αρχές κατηγορούν το διοικητικό Συμβούλιο του «*Άτλαντα,*» ότι ετοιμάζουν τον Λεσβιακό λαό σε εξέγερση. Ο Δελής κατηγορείται για εσχάτη προδοσία. Κρύβεται, από σπίτι σε σπίτι, για ν' αποφύγει τη σύλληψη. Μεταμφιεσμένος, με το ψευδώνυμο Πέτρος Ραΐσης, φεύγει στην Αθήνα κρυμμένος σ' ένα καΐκι. Από κει πηγαίνει στη Σμύρνη. Προσπαθεί να προφυλαχτεί. Στη δίκη του *Άτλαντα* οι κατηγορούμενοι αθωώνονται, τον Φεβρουάριο του 1910 κι εκείνος επιστρέφει στο νησί. Η υγεία του όμως έχει κλονιστεί ανεπανόρθωτα και κλείνει τα μάτια του για πάντα στις 22 Μαρτίου.

Η σατιρική εφημ. *Σκορπιός*, στις 26 του μήνα, τον θέλει έναν «*γενναίο πολεμιστή στην πρώτη πάντα γραμμή του Χρέους*». Ο συντάκτης της εφημερίδας **Χρήστος Δεληγκιαβούρης** απαγγέλλει στην κηδεία του μερικούς στίχους, ως «*ένα μικρό μνημόσυνο των φίλων του για τον Επιστήμονα τον προοδευτικό και ριζοσπάστη, τον ακούραστο και γενναίο μαχητή, μα...άτυχο πάντοτε Άνθρωπο!*»

Ποτέ! Όπως δεν έλειψε ποτέ το φως τόσων φωστήρων
Ω κήρυκα κάθε καλού και κάθε ευγενικού,
Λεβέντη! Που σε εμοίρανεν η Μοίρα των Μαρτύρων
Ω Μάρτυρα κάποιου στη γη χαμένου ιδανικού.

Τι κι' αν σε πότισαν χολή, κι' αν έστρωσαν αγκάθια
Στο δρόμο που μας χάραξες, ψυχή πονετική;
Κάποιων απάρθενων καρδιών τα μυστικά τα βάθια
Σε εικόνισμα θα σέχουνε λατρεία μυστική...

Κ' υψώθηκες μες στης Ζωής την άχαρη Σαχάρα
Σαν ένας πλάτανος τρανός.
Ο ξυλοκόπος – ο Καιρός – αλήθεια, σ' έχει κόψει,
Μ' απ' τον κορμό σου πλάσανε το δυνατό καράβι
Κι' από τις ρίζες βλάστησαν βλαστάρια οι μαθηταί σου!

Τους στίχους δημοσιεύουν ταυτοχρόνως η Σάλπιγξ στις 25 και ο Σκορπιός στις 26 Μαρτίου.

«...είχε ζήσει πολύ ως μαχητής του βίου ατρόμητος και ως λόγιος πολυμαθής. Η τραγωδία έπρεπε να απολήξει εις καταστροφήν!» γράφει στη νεκρολογία του (Σάλπιγξ 27 Μαρτίου) ο συνάδελφός και πρώην καθηγητής του **Ιωάννης Ολύμπιος**. Και παρατηρεί για το ίχνος του στη ζωή: «Καίπερ αποθανών εν ηλικία καθ' ην άλλοι άρχονται δρώντες, αφήνει όπισθεν του ως γλυκείαν ανάμνησιν το έργον το οποίον από δεκαετίας επεδίωξεν ανενδότως». Το έργο του εκτός από πατριωτικό, παιδαγωγικό και αφυπνιστικό ήταν και συγγραφικό. Στη σύντομη ζωή του τύπωσε τα βιβλία: *Οι Γατελούζοι εν Λέσβω*,1901, και σε μετάφραση *Γραμματική της Καινής Διαθήκης* του Friedrich Blass, 1902.

Ολοκληρώνει τον επιμνημόσυνο λόγο του με την προσδοκία όλων των δασκάλων. «Αγαπώμενος υπό των μικρών μαθητών εθαυμάζετο ιδίως και ελατρεύετο εις τας ανωτέρας τάξεις. Εκεί ηδύνατο να χρησιμοποιεί τους θησαυρούς της μαθήσεώς του. [...] Και σέβονται το μεγαλείον του πνεύματος και την καθαρότητα της ψυχής και του χαρακτήρος οι παίδες.[...] Και δεν ήτο δυνατόν να είχεν άλλως ο κρατερός εκείνος αυτοδημιούργητος της αρετής και σοφίας».

Πράγματι, αυτό συνέβη, όπως γράφει ο **Στράτης Μυριβήλης**, μαθητής του Δελή: «...ο Γιάννης Δελής δεν πέθανε. Η φωτιά του ανάβει μέσα μας. Και μεις θα την παραδώσουμε στους κατοπινούς λαμπαδηδρόμους αναμμένη από την καρδιά μας». •

(Συνέχεια από τη σελ. 11)

«Χριστούγεννα στη Σπηλιά» Φώτη Κόντογλου

Ὁ καπετάν-Κωσταντὴς ἐρχότανε ἀπὸ τὴν Πόλη καὶ πῆρε στὸ καΐκι τὸν πάτερ-Σίλβεστρο, ποὺ εἶχε πάγει στὴν Πόλη ἀπὸ τ' Ἅγιον Ὄρος γιὰ ἐλέη, κ' ἤθελε νὰ κάνει Χριστούγεννα στὴν πατρίδα του. Ὁ πάτερ-Ἀρσένιος εἶχε ταξιδέψει μαζί του ἀπὸ τὴ Μονὴ τοῦ Παντοκράτορας στὸ Ὄρος, κ' ἤτανε ἀπὸ τὴ Θεσσαλία.

Ταξιδέψανε καλά. Μὰ σὰν καβατζάρανε τὸν Κάβο-Μπαμπᾶ, ὁ ἀγέρας μπουρίνιασε, κι ὅλη τὴ μέρα ἀρμενίζανε μὲ μουδαρισμένα πανιὰ καὶ μὲ τὸν στάντζο, ὡς ποὺ φτάξανε κατὰ τὸ βράδυ ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ Ταλιάνι. Ὁ καιρὸς σκύλιαξε κι ὁ καπετάνιος δὲν μπόρεσε νά 'μπεῖ στὸ μπουγάζι, νὰ κάνουνε Χριστούγεννα στὴν πατρίδα.

Ἀποφάσισε λοιπὸν νὰ ποδίσει, καὶ πῆγε καὶ φουντάρισε στ' ἀπάγκειο, πίσω ἀπὸ ἕναν μικρὸν κάβο, ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ μαντρί. Κ' ἐπειδὴ θυμήθηκε τὸν φίλο του τὸν Μπαρμπάκο, πῆρε τοὺς γέροντες καὶ τοὺς δυὸ ἄλλους νοματέους καὶ τραβήξανε γιὰ τὸ ἀγίλι [=μαντρί]. Στὸ τσερνίκι εἴχανε ἀφήσει τὸν μπαρμπ' - Ἀπόστολο μὲ τὸν μοῦτσο.

Σὰν εἴδανε πὼς στὴ σπηλιὰ βρισκότανε κι ὁ κύρ-Παναγὴς μὲ τὸν κύρ-Δημητρό, γίνηκε μεγάλη χαρὰ καὶ φασαρία.

«Μωρὲ νὰ δεῖς», ἔλεγε ὁ κύρ-Παναγής, «τώρα ψέλναμε τὸ τροπάρι, κι ἀπάνω ποὺ λέγαμε «ἐν αὐτῇ γὰρ οἱ τοῖς ἄστροις λατρεύοντες ὑπὸ ἀστέρος ἐδιδάσκοντο...», φτάξατε κ' ἐσεῖς οἱ μάγοι μὲ τὰ δῶρα! Γιατὶ βλέπω μία νταμιζάνα κρασί, βλέπω λακέρδα, βλέπω χαβιάρια, βλέπω παξιμάδια, μπακλαβάδες, «σμύρναν, χρυσὸν καὶ λίβανον»!

«Χά! Χά! Χά!» - γελοῦσε δυνατὰ ὁ κύρ-Παναγής, μισομεθυσμένος καὶ ψευδίζοντας, καὶ χάϊδευε τὴν κοιλιά του, γιατὶ ἤτανε καλοφαγᾶς.

Στὸ μεταξὺ ὁ πάτερ - Ἀρσένιος ὁ Σγουρῆς ζωντάνεψε ὁ καϊμένος, κ' εἶπε σιγανὰ χαμογελώντας καὶ τρίβοντας τὰ χέρια του:

«Δόξα σοι ὁ Θεός, Κύριε ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστέ, ποὺ μᾶς ἐλύτρωσες ἐκ τοῦ κλύδωνος!» κ' ἔκανε τὸν σταυρό του.

Ὁ πάτερ-Σίλβεστρος εἶπε νὰ σηκωθοῦνε ὄρθιοι, κ' εἶπε λίγες εὐχές, τὸ «Χριστὸς γεννᾶται», κ' ὕστερα μὲ τὴ βροντερὴ φωνή του ἔψαλε:

«Μεγάλυνον, ψυχή μου, τὴν τιμιωτέραν καὶ ἐνδοξοτέραν τῶν ἄνω στρατευμάτων. Μυστήριον ξένον ὁρῶ καὶ παράδοξον. Οὐρανὸν τὸ σπήλαιον, θρόνον χερουβικὸν τὴν Παρθένον, τὴν φάτνην χωρίον, ἐν ᾧ ἀνεκλίθη ὁ ἀχώρητος Χριστὸς ὁ Θεός, ὃν ἀνυμνοῦντες μεγαλύνομεν».

Ὕστερα καθήσανε στὸ τραπέζι. Τέτοιο τραπέζι βλογημένο καὶ χαρούμενο δὲν ἔγινε σὲ κανένα παλάτι. Τρώγανε καὶ ψέλνανε. Καὶ τοῦ πουλιοῦ τὸ γάλα εἶχε ἀπάνω, ἀπὸ τὰ μοσκοβολημένα τ' ἀρνιά, τὰ τυριά, τὰ μανούρια, τὶς μυτζῆθρες, τὶς μπεκάτσες καὶ τ' ἄλλα πουλιὰ τοῦ κυνηγιοῦ, ὡς τὴ λακέρδα καὶ τ' ἄλλα τὰ πολίτικα ποὺ φέρανε οἱ θαλασσινοί, καθὼς καὶ κρασὶ μπρούσικο.

Ὄξω φυσομανοῦσε ὁ χιονιᾶς, καὶ βογγούσανε τὰ δέντρα κ' ἡ θάλασσα ἀπὸ μακριά. Ἀνάμεσα στὰ βουΐσματα ἀκουγόντανε καὶ τὰ κουδούνια ἀπὸ τὰ ζωντανὰ ποὺ ἀναχαράζανε. Μέσα ἀπὸ τὴ σπηλιὰ ἔβγαινε ἡ κόκκινη ἀντιφεγγιὰ τῆς φωτιᾶς μαζὶ μὲ τὶς ψαλμωδίες καὶ μὲ τὶς χαρούμενες φωνές. Κι ὁ κυρ-Παναγὴς ἔκλεβε κάπου-κάπου λίγον ὕπνο, ρουχάλιζε λιγάκι κ' ὕστερα ξυπνοῦσε κ' ἔψελνε μαζὶ μὲ τὴ συνοδεία.

Ἀληθινά, ἀπὸ τὴ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ δὲν ἔλειπε τίποτα. Ὅλα ὑπήρχανε: τὸ σπήλαιο, οἱ ποιμένες, οἱ μάγοι μὲ τὰ δῶρα, κι ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς ἤτανε παρὼν μὲ τοὺς δυὸ μαθητές του, ποὺ εὐλογούσανε «τὴν βρῶσιν καὶ τὴν πόσιν». •

λογαριασμός μισθοδοσίας
Μισθωτών & Συνταξιούχων

- Ανταγωνιστικό **επιτόκιο 5%*** για τα πρώτα 5.000 ευρώ.
- Από 5.000 ευρώ και πάνω το επιτόκιο του Λογαριασμού **«Ταμιευτήριο του τόπου μας»** (σήμερα **2%**)
- Δικαίωμα υπερανάληψης ενός καθαρού μηνιαίου μισθού / σύνταξης.
- Δωρεάν τακτική ενημέρωση με αναλυτική κατάσταση ή βιβλιάριο καταθέσεων.
- Δωρεάν κάρτα ανάληψης μετρητών.
- Δωρεάν εξοφλήσεις λογαριασμών με πληρωμές ή πάγιες εντολές για Οργανισμούς Δημοσίου / ΔΕΚΟ / εταιρίες τηλεφωνίας κ.α.
- Προνομιακούς όρους συνεργασίας σε τραπεζικά προϊόντα (Καταναλωτικά και Στεγαστικά δάνεια) κ.ά.

5%

Για υπαλλήλους του δημόσιου
και ιδιωτικού τομέα & συνταξιούχους
όλων των ταμείων.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΛΕΣΒΟΥ-ΛΗΜΝΟΥ

ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ
ΜΕ 220 ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ